

Győr-Moson-Sopron megye fehér gólya (*Ciconia ciconia*) állományának változásai 1986–2012 között

Population changes of the White Stork (*Ciconia ciconia*) in Győr-Moson-Sopron county in the years 1986–2012

BALSAY SÁNDOR

A fehér gólya (*Ciconia ciconia*) Győr-Moson-Sopron megyében költő populációjáról 2009-ig végzett felmérések eredményeiről már készült beszámoló (BALSAY, 2012). Kezdetektől fogva helyi megfigyelőkre bíztuk a megfigyelést, a fontos adatokat (érkezési és elrepülési időpontok, kikelt és elpusztult fiókák száma, pusztulások okai stb.) egy erre a célra készült jelentőlapra kértük be. 1999–2000 között a gólyaállomány egyenletesen nőtt, az 1986-os felmérés során 145 költőpárt találtunk, 1999-ben már 234 pár volt a megyében. Ez alatt az idő alatt az áramszolgáltató segítségével 184 tartót helyeztünk ki a villamos hálózatra (korábban nem volt). A helyi fajvédelmi problémák megoldásában egyre több polgármester és plébános működött közre.

Az ezredforduló után gyors állománycsökkenés következett be, a 2009-es évben már csak 153 költőpárt számláltunk. Említést tettem már az 1997-es év nagyon gyenge eredményeiről, de ennek okait akkor még nem ismertük. LOVÁSZI (1997) számolt be a gólyák viszontagságos útjáról a törökországi késői télben. Milyen következtetéseket vonhatunk le az 1997-es eseményekből? Az előző évhez képest hét párral kevesebb érkezett vissza a fészkekre, és az egy hónapos késéssel érkező gólyáink 51%-a nem is költött. A 103 sikeresen költő pár 244 fiókát repített, és ez a szám nagyon alacsonynak bizonyult az utána következő évekéhez képest. Az egy sikeresen költő párra eső átlagos fiókaszám a felmérés 28 évének negyedik legrosszabb eredménye volt (2,37 fióka/pár), ami a későn érkező és kimerült gólyákkal magyarázható. A megelőző három év jó költési eredményének köszönhetően 1998–2001 között ismét növekedett a költőpárok száma. 2000-ben volt a csúcspont, ekkor a 238 költőpár összesen 480 fiókát repített. 2001-től egy újabb fordulat következett be. Az 1997-es év gyenge költési eredményeinek következményeként növekedett a magányos gólyák száma, ami az állomány elöregedésére utal. Amíg a felmérés kezdetén 3 és 8 közé esett a magányos gólyák száma, addig 2000–2008 időszakában ez 9 és 19 között volt. Az elpusztult madarak pótlására nem volt elég fiatal példány, hiányzott az ekkor ivaréretté váló 1997-es évszázad. A 2008-as év sikeresnek mondható, hiszen a 156 költőpár 90%-a nevelt fiókát, és összesen 382 fiókát repítettek, ami 2,71-es átlagot jelent (ekkor még 10 magányos madár is volt). A költőpárok száma 2010-ig még fokozatosan csökkent, ekkor alig 151 költőpár volt a megyében. Remélhetően ez az év volt a mélypont: a visszaérkezett 151 párból csak 97 pár (64%) nevelt fiókát, és mindössze 160 fióka repült el. Ez költőpáronként átlag 1,65 fióka, a vizsgált időszakra vetítve a legalacsonyabb eredmény. Ezt megelőzően a legrosszabb átlag 2006-ban volt, 2,22 fiókaival. Ha a szinte katasztrofális 1997-es és 2010-es évek várható következményeit mérlegetjük, akkor számolni kell újabb állománycsökkenéssel.

2011-ben 156 költőpár volt, tehát kisebb állománynövekedést okozott a 2008-as év jó költési eredménye. Ez az év sikeresnek mondható, mert a párok 90%-a költött és 394 fióka repült el. Ez fészkenként 2,82-es átlagot jelent. A 2012-es év már nem volt sikeres a nyári nagy szárazság miatt. A 157 pár 75%-a nevelt összesen 303 fiókát, és ez 2,56-os átlagnak felel meg. Érdekes, hogy a 157 költőpárból hét teljesen új építésű fészkekben költött (Szany 2, Csorna 1, Fehértó 1, Farád 1, Hédervár 1, Fertőszentmiklós 1). Itt kell megemlítenem egy megfigyelésemet: május 8–9-én Csornától délre, a 86-os főút melletti tarlóhántáson 13 táplálkozó fiatal gólyát láttam. Valószínűleg ennek a csapatnak a felozlásából alakultak ki a fenti fiatal párok, melyek fészket is építettek, fiókákat is neveltek.

Summary

The White Stork (*Ciconia ciconia*) population of Győr-Moson-Sopron county increased from 145 to 234 pairs in the period 1986–1999, but began to decrease again after the Millennium. The most probable reason for this may be the cold, wet weather in the year 1997 and the extremely dry weather in the year 2010. In 2010 only 151 pairs were detected and those raised 160 young ones altogether. In the next two years the breeding population increased slightly and seven new nests were built as well.

Irodalom

BALSAY S. (2012): Győr-Moson-Sopron megye fehér gólya (*Ciconia ciconia*) állományának vizsgálata 1986–2009 között. Szélkiáltó, 15: 38–39.

LOVÁSZI P. (1997): A kedvezőtlen tavaszi időjárás hatása gólyáinkra. Madártávlat, 4(5): 1–2.

BALSAY SÁNDOR – MME Kisalföldi Helyi Csoport

H-9241 Jánossomorja, Vadász tér 9. – balsaysandor@freemail.hu
